TEINE SÜSTEEM. Uuest aastast hakkab doteeritavate abivahendite teenus töötama üle riigi.

Abivahendite saamise korda ootab muutus

SIRJE NIITRA
toimetaja

Jaanuarist kehtima hakkava riigidotatsiooniga sotsiaalvaldkonna abivahendite teenuse uus korraldus peaks tegema need abivahendid ühtemoodi kättesaadavaks üle Eesti, samas on paljud küsimused teenuse osutajate jaoks seni veel vastuseta.

Tallinnas ja veel seitsmes piirkonnas töötava abivahendikeskuse Invaru juht Enn Leinuste on praegu, mil uue korra jõustumiseni jäänud alla kuu, üsna murelik. Tema sõnul on olukord abivahendite osas aasta lõpule tüüpiliselt keeruline. Näiteks Järvamaal on abivahendid müügil, Läänemaal aga eelarve ammendumise tõttu peatatud.

Keskendutakse sellele, et inimesed hädavajalikud pidamatuse abivahendid (mähkmed jmt) kätte saaksid. Probleeme pole praegu ka laenutusega. Sellise ebavõrdsuse erinevate piirkondade elanike jaoks peakski uus kord lõpetama.

Samas pole olukord suure muudatuse elluviimise eelõhtul Invaru juhi sõnul sugugi nii roosiline, kui sotsiaalministeeriumi ametnikud räägivad. Ehkki muudatust on ette valmistatud terve aasta, on palju asju senini tegemata.

«Täna me ei tea veel, kuidas jaanuaris tööle hakkame. Ministri määrust, mis asjad paika paneks, ootasime suve lõpuks, aga seda pole siiani. Muutub abivahendite üürimine, aga tingimuste täpsustamine selleks alles käib. Töötajaid oleks vaja koolitada uuele süsteemile üleminekuks, aga nii palju on veel lahtist,» loetleb ta vajakajäämisi.

Ministri määrust, mis asjad paika paneks, ootasime suve lõpuks, aga seda pole siiani.
Enn Leinuste

«Meie püüame omalt poolt teha kõik, et 4. jaanuarist saaksime teenust edasi osutada, aga probleeme kindlasti tuleb, mistõttu palume kõigilt mõistvat suhtumist. On palju küsimusi, millele me täna veel vastata ei oska,» lausub ta. Näiteks kehtestatakse osale abivahenditele piirhinnad ja vahe peavad inimesed ise kinni maksma, aga kui suured need summad on, pole teada. Invaru on saatnud oma küsimused kahel lehel sotsiaalkindlustusametisse ja lähipäevil toimuvad arutelud. Leinuste sõnul ei oska keegi veel öelda, kuidas toimub vanalt süsteemilt uuele üleminek ehk kuidas käituda seniste klientidega, ja see teeb ärevaks.

«Abivahendi kaardi saamiseks ei pea uuest aastast enam minema kohalikku omavalitsusse, vaid seda saab sotsiaalkindlustusametist,» ütles ameti kommunikatsiooninõunik Regina Salmu. Ta lisas, et kaarti võib taotleda ka elektrooniliselt või posti teel ja see saadetakse siis inimesele koju.

Samuti hakkab sotsiaalkindlustusamet vajadusel väljastama kaardi duplikaate ja enne uut aastat väljastatud kaart kehtib sellele märgitud kehtivusaja lõpuni. Ameti kinnitusel on reformi üks eesmärke abivahendite kättesaadavuse parandamine. Sotsiaalkindlustusameti sotsiaalteenuste üksuse nõunik abivahendite alal Merlin Veinberg selgitas, et praegu toimib abivahendite rahastamine maakonnapõhiselt. Abivahendeid müüvatel ettevõtetel on lepingud maavalitsustega. Rahastus on maakonniti erinev, samas ei saa abivahendi vajaja näiteks minna teise maakonda ostma endale sobivat abivahendit, kui selles maakonnas, kus ta ise elab, on eelarvemaht täis saanud.

Sageli on juhtunud, et näiteks vaegnägijate abivahendite eelarve on ühes maakonnas täis, kuid samas on seal piisavalt rahalisi vahendeid teistele abivahenditele, samas teises maakonnas võib olla olukord vastupidine.

Abivahendite eelarve saab edaspidi olema üleriigiline, sega abivahendi saamine ei olene enam sellest, kus isik elab, ja ta võib saada abivahendeid ükskõik millises Eesti piirkonnas. Jaanuarist võtab riik üle senised maakonnapõhised järjekorrad, mis on abivahendeid pakkuvate ettevõtete juures, ja koondab need üleriigiliseks järjekorraks ISO-koodide lõikes ehk loob isikukoodi-põhiselt eelisjärjekorra.

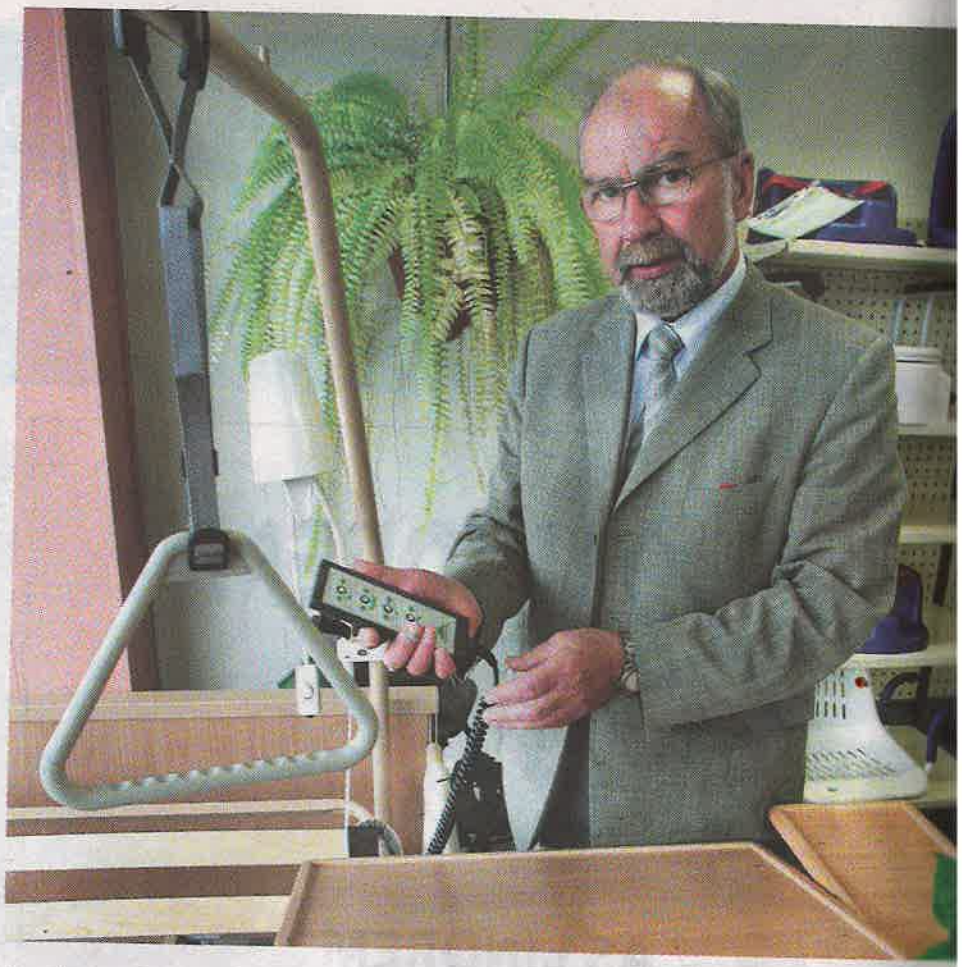

Invaru juhi Enn Leinuste sõnul ei ole praegu selged paljud muudatused abivahendite teenuse korralduses.
FOTO: TOOMAS HUIK

PIKEMALT LOE